

Viktor Šimek, Legionáři jako příslušníci četnického sboru v meziválečném Československu, Praha 2022, diplomová práce FF UK.

Posudek školitele

Téma, které si Viktor Šimek vyvolil za námět své diplomové práce, by se mohlo na první pohled zdát poněkud minuciózním. Ve skutečnosti je ovšem předkládaná práce nejen analytickým zpracováním vlastního tématu, ale pomáhá nám rozkrýt povahu některých obecnějších trendů a procesů dějin meziválečného Československa. Jde především o problém kontinuity či diskontinuity se starým Rakousko-Uherskem, a také bližší poznání role legionářů v novém státě.

Aby bylo téma zvládnutelné, rozhodl se autor svůj analytický a kvalitativní přístup opřít především o takové případy legionářského působení uvnitř četnického sboru, které rezonovaly v nejvyšších patrech četnického sboru, tedy primárně na úrovni a v aparátu generálního velitele četnictva. Ve zvoleném okruhu pramenů postupoval naopak Viktor Šimek velmi svědomitě a především z fondů Generálního velitele četnictva, z Klegu, z fondů MO a z fondů prvorepublikových bezpečnostních složek se mu podařilo shromáždit úctyhodný materiál, jenž zahrnuje jak materiály, které autorovi umožnily nahlédnout do povahy a fungování četnického sboru, tak také rozsáhlý vzorek legionářů-četníků, na který mohl částečně uplatnit prosopografický přístup. Výborná znalost dobových předpisů, dobových periodik, publicistiky a sekundární literatury je pro autora již od dob jeho bakalářské práce samozřejmostí.

Práce má logickou, i když místy poměrně složitou strukturu. V úvodní kapitole autor vyložil svá metodologická východiska a zhodnotil stav dosavadního výzkumu, sem přiřadil i stručné zhodnocení postavení četníků a legionářů v meziválečné československé společnosti. Druhá kapitola pak analyzuje legislativní kontext zkoumané problematiky. Vlastní jádro práce začíná kapitolou třetí, která je věnována období mezi lety 1919–1921. Byla to přechodná doba, kdy se hledalo, zda vůbec a jak četnický sbor, jeden z institucionálních symbolů monarchie, transformovat do struktur a reality nové republiky. Jedním z hlavních otázek, které byl sbor nucen v této době řešit, byl nábor nových příslušníků. To byla příležitost i pro mnohé legionáře. V dalším průběhu dvacátých let se práce sboru legislativně i v každodenní realitě stabilizovala; Šimek zde sleduje, jakou roli v tomto chodu celé instituce v období její relativní stability legionáři sehráli. Tak jako tomu bylo i v jiných silových a bezpečnostních složkách, hrála legionářská otázka ve třicátých letech mnohem méně významnou roli – republika již přece jenom stála před novými výzvami a docházelo také ke generační obměně. Proto je závěrečná

kapitola méně rozsáhlá než předchozí části. Práci uzavírá výhled, projektující zkoumanou problematiku do období protektorátu.

Celkově mohu říci, že jde o vyzrálou, nadstandardní práci, která – ač prací kvalifikační – znamená skutečný přínos poznání dějin „první“ republiky, a to zejména ve dvou směrech. Autor přesvědčivě ukázal, že četnický sbor, navzdory přílivu legionářů do jeho řad, patřil k těm prvorepublikovým institucím, které byly v mnohém nositeli kontinuit s předválečným vývojem a to zejména svým stavovským étosem, personálně a do jisté míry i stylem práce. Z toho také vyplynulo, a to je druhé zásadní zjištění, že legionáři nebyli ve sboru nijak zvlášť zvýhodňováni, naopak, často se objevovaly tendence potlačit i ty výhody, na které měli s ohledem na legionářskou legislativu zákonný nárok. Dějiny četnického sboru jsou tak dalším svědectvím, že mladý československý stát nebyl ani zdaleka „legionářskou republikou“, jak se to mnohdy snažili jeho kritici vylíčit. Oceňuji – a není to u diplomových prací v poslední době vždy pravidlem, že práce je psána velmi kultivovaným vědeckým stylem a jazykem.

Předkládaná diplomová práce splňuje všechny nároky na ní kladené, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou **výborně**. Současně bych rád komisi doporučil navrhnout tuto práci k uznání jako práce rigorózní (po požadované publikaci jejích částí, nebo práce celé).

V Praze 21. 1. 2022

prof. Ivan Šedivý